

Nr 758

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 147, med förslag till allmän prisregleringslag, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 147 har i anledning av det betänkande som 1954 års priskontrollutredning avgivit framlagts förslag till allmän prisregleringslag.

Förslaget innebär, att den nuvarande tidsbegränsade prisregleringslagen skall ersättas av en permanent beredskapslagstiftning. För dess tillämpning skiljs mellan tre fall. Kommer riket i krig skall lagen automatiskt träda i tillämpning. Vid krigsfara, vari riket befinner sig, skall Kungl. Maj:t äga förordna om lagens tillämpning. Har av annan orsak än krig eller krigsfara uppkommit betydande fara för allvarlig stegring av allmänna prisläget inom riket skall Kungl. Maj:t likaledes äga förordna om tillämpning av lagen.

Det principiella ställningstagandet i propositionen har till grundtanke att den nuvarande priskontrollen skall upphöra och att man under normala förhållanden, när full varuförsörjning råder, bör helt bygga på principen om fri konkurrens som prisregulator. Till denna grundtanke uttalar vi vår fulla anslutning.

I enlighet med denna grunduppfattning finner vi påkallat att ingripande från det allmännas sida sker när en allmän bristsituation på varuområdet inträder. Vi anser det sålunda vara erforderligt att en beredskapslag stiftas för att bemästra sådana rubbningar i varuförsörjningen som kan uppkomma vid krig eller krigsfara.

Vi ansluter oss sålunda till förslaget om stiftande av en beredskapslag som skall kunna träda i tillämpning när riket kommer i krig eller befinner sig i krigsfara.

Såvitt gäller det tredje fall som förslaget avser — fara för prisstegring av annan orsak än krig eller krigsfara — är vi däremot av annan uppfattning än departementschefen.

Rent principiellt måste betänkligheter resas mot att en beredskapslagstiftning skall kunna sättas i kraft i situationer som icke i vedertagen mening har beredskapskaraktär. Härutinnan hänvisar vi till den parallella lagstiftning som representeras av allmänna förfogandelagen och allmänna ransoneringslagen. Anledning saknas enligt vår mening att ge en undantagslagstiftning på prisregleringsområdet en vidare tillämpning än som är fallet med nämnda båda lagar. Så mycket mindre måste så anses vara fallet som andra, generellt verkande medel står till buds för motverkande av en

inflationstypad prisstegring som föranletts av inom landet inträffade händelser.

Vidare ger utformningen av förslaget i förevarande del anledning till erinran. Uttrycket »betydande fara för allvarlig stegring av allmänna prisläget inom riket» är, såsom priskontrollutredningen själv medgav, tänjbart och kan öppna möjlighet att lagstiftningen sättes i tillämpning i ett läge då en sådan åtgärd icke framstår såsom ofrånkomlig. Departementschefen har också medgivit, att formuleringen kan tänkas lämna visst utrymme för olika meningar om när läget är sådant att lagen ger Kungl. Maj:t rätt att besluta prisreglering.

Ytterligare må framhållas att förslaget i den del varom nu är fråga så till vida inger betänkligheter att Kungl. Maj:t förutsättes skola få bemyndigande att utan riksdagens föregående hörande besluta om tillämpning av bestämmelsen. Från principiella synpunkter är av vikt att fullmaktslagar icke tillgripes i annan mån än när så är oundgängligen erforderligt. Det har till stöd för förslaget framhållits att riksdagens hörande skulle kunna innebära »ett ödesdigert dröjsmål» med de behövligen åtgärderna. Häremot må framhållas att riksdagen ju numera är samlad under större delen av året. Vidare må erinras om att tillämpningen av förfogande- och ransoneringslagarna förutsätter riksdagens samtycke i andra fall än vid krig eller krigsfara. Det kan knappast göras gällande att behovet av skyndsamt ingripande är större när det gäller prisreglering än åtgärder med stöd av nämnda båda lagar. Ett särskilt skäl mot en fullmakt synes oss i förevarande fall ligga i det förut anmärkta förhållandet, att förutsättningen för tillämpning av lagbestämmelsen formulerats så svävande, att olika meningar om dess förhandenvaro redan på förhand kan förutses uppkomma.

Vi finner sålunda, i likhet med ett flertal remissinstanser, skäl icke föreligga att i den nu föreliggande beredskapslagstiftningen uppställa andra förutsättningar för dess tillämpning än som skett i förfogande- och ransoneringslagarna.

Under återopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att 1 § i allmänna prisregleringslagen ges en lydelse motsvarande 1 § i förfogande- respektive ransoneringslagen samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext.

Stockholm den 24 april 1956

Bertil Ohlin

Filip Kristensson
i Osby

Manne Ståhl

Ragnhild Sandström

Wald. Svensson

Gustaf Kollberg

Sven Gustafson
i Göteborg